

Література:

1. http://gutenberg.spiegel.de/index.php?id=5&xid=2739&kapitel=1&cHash=a648d00744#gb_found – Stifter, A., Bunte Steine.

Шевченко К. В., студентка
Титаренко О. І., к. пед. н., доцент
Черкаський національний університет
імені Богдана Хмельницького

ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ: ВИДИ ТА ЇХНІЙ ЗМІСТ

Індивідуалізація навчання як обов'язкова умова цілісного формування та всебічного розвитку учня протягом тривалого часу досліджувалась багатьма вітчизняними та зарубіжними науковцями. Попри значну варіативність визначення цього поняття, його можна узагальнити як таку організацію освітньо-виховного процесу, за якої підбір змісту, методів і форм навчання залежить від індивідуально-психологічних особливостей учнів, їхніх здібностей, досвіду, віку, інтересів, тощо.

Виокремлення чотирьох видів індивідуалізації базується на ідеї К. Платонова про поділ структури особистості на підструктури. До основних психолог відносить: спрямованість, соціальний досвід, психічні процеси та психофізіологічні особливості, тоді як до накладених – характер і здібності особи [2].

Підструктура спрямованості включає в себе мотиви, які є внутрішніми рушіями особи до діяльності. Усвідомлені мотиви визначають потреби, потяги, переконання, світогляд, схильності, інтереси, мрії та ідеали людини. Серед неусвідомлених найбільш дослідженим наразі є установка, яку визначають як готовність людини до виконання певної діяльності, зумовленою її попереднім досвідом [3]. Так, якщо під час навчання учень керується установкою «отримати високі бали», а не «це знадобиться у майбутньому», здобуті знання, навички та вміння швидко редукуються. З огляду на це, змістом мотивуючої індивідуалізації є, з одного боку, врахування існуючих мотивів оволодіння учнем іншомовної комунікативної компетенції, а з іншого – цілеспрямоване формування у нього нових, складніших видів мотивації та правильних установок [1, с. 494].

До підструктури соціального досвіду входять знання, навички та вміння особи, які формуються внаслідок її взаємодії із предметним світом і доповнюються протягом життя [3]. Так, наприклад, попри спільне навчання у кожного учня цей досвід індивідуальний, оскільки не обмежується стінами класної кімнати та групою однокласників. Саме тому завданням вчителя є врахувати наявний рівень мовної, мовленнєвої та інших компетентностей учнів

під час організації навчального процесу: вибору методів навчання, підбору варіативних завдань різної складності тощо. У зв'язку з цим, відповідний вид індивідуалізації навчання називають регулюючою.

Підструктура психічних процесів охоплює особливості когнітивних і емоційно-вольових якостей особи [3]. Відомо, що учні, які володіють добре розвинутою слуховою чутливістю, достатнім обсягом пам'яті та гнучким словесно-логічним мисленням, швидше досягають позитивних результатів у вивченні іноземної мови. Також цьому сприяють високий рівень концентрації, емоційної стійкості, терпіння, впевненості у власних силах та отримання позитивних емоцій від навчального процесу. Таким чином, змістом розвиваючої індивідуалізації є розвиток психічних процесів і емоційно-вольових якостей особи, необхідних для оволодіння іншомовною комунікативною компетенцією, що можливо досягти за допомогою цілеспрямовано підібраних серій завдань [1, с. 485].

Четверта підструктура характеризується психофізіологічними особливостями індивідуума, які є біологічно обумовленими [3]. Вікові, статеві та патологічні особливості учня зумовлюють його індивідуальний стиль навчальної діяльності [1, с. 485]. Крім того, на його формування прямий вплив мають властивості нервової системи, як-от сила процесів збудження і гальмування, їх врівноваженість і рухливість. На основі різних комбінацій цих властивостей виділяють чотири типи вищої нервової діяльності, які також дістали назву темпераментів. Для сангвініків, флегматиків, холериків і меланхоліків характерні відмінні рівні працездатності та темпу навчання, зацікавленість у різних типах завдань, видах і формах комунікативної діяльності тощо. Так, перед вчителем постає завдання допомогти учням оволодіти тими навчальними та комунікативними стратегіями, які допоможуть їм у подальшому формуванні власного індивідуального стилю навчальної діяльності. У зв'язку з цим, цей вид індивідуалізації отримав назву формуючої [1, с. 485].

Отже, цілісне формування в учнів іншомовної комунікативної комунікації можна досягти лише за умови реалізації різноманітних видів індивідуалізації навчального процесу.

Література:

1. *Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика* : підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б. та ін., за заг. ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2013. 590 с.
2. Платонов К. К. *Структура и развитие личности*. Москва : Наука, 1986. 255 с.
3. *Психологія* : навч. посіб. / Кудояр Л. М. та ін., за заг. ред. Л. М. Кудояра. Суми : Сум. держ. ун-т, 2011. 331 с. URL: <https://polka-knig.com.ua/book.php?book=359> (дата звернення: 03.04.2023).